

Тема. **ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПОРЯТУНКУ І ЗАХИСТУ ЛЮДЕЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ**

Мета: ознайомити з основними принципами порятунку і захисту людей у надзвичайних ситуаціях; розвивати навички виконання найпростіших рятувальних робіт; виховувати готовність грамотно діяти в надзвичайних ситуаціях.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиця-схема «Види аварійно-рятувальних робіт», картки «Міжнародні коди сигналів у НС», «Сигнали привертання уваги в умовах НС» (за кількістю пар), записи звукових сигналів («SOS» азбукою Морзе, «Увага всім!»).

Тип уроку: формування вмінь і навичок.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

«Малюнкове привітання»

Учитель прикріплює на дошці смайл «Радість» і бажає всім гарного настрою.

II. АКТИВІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ УЧНІВ

Бесіда (ілюстративний супровід)

- Який спільний заголовок може бути у всіх фотоматеріалів?
- Що ви знаєте про надзвичайні ситуації?

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Причини надзвичайних ситуацій відомі.

— Хто з вас може сказати, що ніколи не доведеться застосовувати життєві навички та знання правил поведінки в умовах виникнення чи загрози надзвичайної ситуації?

IV. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

Вправа «Шкала актуальності»

— Наскільки актуальною для кожного з вас є тема уроку? Озвучте показник за 5-бальною шкалою: 0 — зовсім не важлива, ..., 5 — саме те, що необхідно знати (вміти, розуміти тощо) на найближчий час.

V. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Слухання уривку притчі «Глиняний глечик». Початок

Хворий лежав на ліжку. Він не міг встати, а спрага неймовірно мучила його. У цей час рідні всі пішли у своїх справах. Чоловік так стогнав, що глечик, який стояв на столі, сповнився співчуттям до нього. Але як йому дотягнутися до хворого?

«Дайте мені пити...», — тільки й шепотів спраглий. Доклавши неймовірних зусиль, прикотився глечик до ліжка, просто під руку хворого...

— Продовження почуєте в кінці уроку. Що з почутого викликало у вас емоції? Які саме?

2. Міні-лекція «Принципи порятунку та захисту людей під час НС»

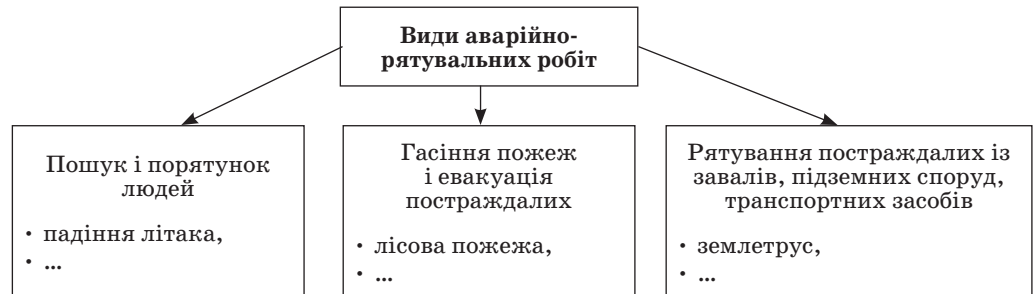
Рятувальні служби керуються в роботі такими основними принципами: захищати слід усе населення країни; заходи щодо захисту від НС різного характеру планують і здійснюють відповідно до законодавства; порятунок дітей є одним із першочергових завдань.

Основними способами захисту населення під час НС є: порятунок у захисних спорудах та в простих укриттях; розосередження, евакуація; використання засобів індивідуального захисту; проведення заходів медичного захисту, аварійно-рятувальних робіт у зонах НС.

Евакуація — це організоване вивезення населення з міст у заздалегідь підготовлені прилеглі безпечні місця з метою його розосередження.

3. Робота в групах (3). Вправа «Асоціативний куш».

— Розгляньте схему. Об'єднайтеся у три групи за принципом складових формули безпечної життєдіяльності «Запобігати. Уникати. Діяти». Наведіть якомога більше прикладів ситуацій, які передбачають один із видів робіт з урятування потерпілих.

4. Робота в парах

Міжнародні коди сигналів, сигнали привертання уваги в умовах НС (за картками) (див. Додатки).

Учитель пояснює значення символів, учні мають їх візуальні образи на картках.

— У яких випадках треба скористатися знаннями про ці символи? Наведіть приклади.

VI. ПЕРВИННЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ

1. Робота за підручником (у парах)

Учні ставлять одне одному запитання (2–3) з теми уроку, на які слід дати відповідь, зачитавши відповідний уривок тексту в підручнику.

2. Оздоровлювальна вправа. Руханка «Іван-покиван» (див. Додатки)

VII. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК У СТАНДАРТНИХ СИТУАЦІЯХ (ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ)

1. Робота в групах (3)

Працюють групи, що об'єдналися на початку уроку.

I група складає перелік засобів порятунку при НС на транспорті (водному, наземному, повітряному, залізничному). Наприклад, на судні передбачені засоби рятування: надувні кола, жилети і костюми, шлюпки, надувні плоти.

II група проводить майстер-клас «Дії в разі аварій із вибухами і пожежами».

III група складає пам'ятку «Дії населення в разі виникнення хімічної небезпеки».

VIII. ТВОРЧІ ВПРАВИ

1. Моделювання ситуацій за заданим сюжетом

1) Дії за сигналом «Увага всім!» (аудіосупровід), якщо ти перебуваєш удома, у школі.

3) Дії в разі виникнення диверсійних або терористичних актів.

2. Вправа «Плутанина»

— Відтворіть порядок дій у ситуації, переставивши місцями частини тексту.

Дії під час пожежі у вагоні залізничного потягу.

- 1) У ситуації пожежі в потязі треба йти від вогню в перші вагони.
- 2) Якщо це неможливо, то слід йти в кінець потяга, щільно зачиняючи за собою всі двері.
- 3) Зачинити вікна, щоб вітер не роздмухував полум'я.
- 4) Якщо існує загроза для життя, слід облишити спроби врятувати багаж.
- 5) негайно треба сповістити провідників, пасажирів, розбудити сплячих.

Відповідь: 5, 3, 4, 1, 2.

ІХ. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

1. Слухання та обговорення притчі «Глиняний глечик». Закінчення

...Чоловік розплющив очі і здивувався. Піднісши глечик до губ, жадібно припав до нього, сподіваючись утамувати спрагу. Але посудина була порожньою. Зібравши останні сили, зі злістю жбурнув хворий глечик на підлогу. Єдиний охочий допомогти розлетівся на друзки...

Не перетворюй тих, хто прагнуть тобі допомогти, на шматки. Нехай навіть спроби їхні марні...

— Який висновок можна зробити зі змісту притчі?

2. Рефлексія

— Оберіть «Смайл уроку» серед запропонованих. Поясніть свій вибір.

Учні за допомогою смайлика показують враження від уроку, чи справились очікування.

Х. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Обов'язкове:

- опрацювати матеріал підручника щодо вивченої теми (§ __, с. ____);

додаткові (на вибір, за бажанням):

- підготувати повідомлення про передачу інформації за допомогою азбуки Морзе.

ДОДАТКИ ДО УРОКУ 3

МІЖНАРОДНІ КОДИ СИГНАЛІВ У НС

Міжнародні коди сигналів					
1	потрібен лікар, є люди із серйозними тілесними ушкодженнями	I	5	потрібна зброя і боєприпаси	∇
2	потрібні медикаменти	II	6	потрібні мапа і компас	□
3	немає можливості пересуватися, рухатися	X	7	потрібні сигнальна лампа з батареєю і радіостанція	!

Міжнародні коди сигналів у НС					
4	потрібна їжа і вода	F	8	вказіть напрямок пересування	K
9	рухаємося у вказаному стрілкою напрямі	↑	18	потрібен механік	W
10	спробуємо піднятися в повітря	↗	19	операції завершено	LLL
11	судно серйозно пошкоджено	H	20	нічого не знайшли, продовжуємо пошуки	NN
12	тут можна безпечно здійснити посадку (приземлення)	△	21	отримано дані, що повітряне судно перебуває в вказаному стрілками напрямі	→→
13	потрібні паливо і мастило	L	22	ми знайшли всіх людей	LL
14	усе гаразд	LL	23	ми знайшли лише декількох людей	⦚
15	ні	N	24	припиняємо пошуки, повертаємося на базу	XX
16	так	Y	25	розділилися на дві групи, кожна з яких рухається у вказаному напрямі	↔
17	незрозуміло	LL			

Сигнали привертання уваги в умовах НС								
1	помаранчевий дим димових шашок		7	звукові сигнали		12	яскравий одяг	
2	малиновий вогонь факелів-свічок, димових шашок		8	світлові сигнали азбукою Морзе		13	прапорці-сигнали	
3	зірочки і спалахи ракет		9	знаки-сигнали на місцевості		14	сигнальні тури з кам'янів	
4	відблиски сигнальних дзеркал		10	помаранчеві кольорові плями на воді		15	повітряні кульки і змії	
5	відблиски саморобних дзеркал, фольги		11	світло і дим вогнищ		16	зарубки та інші імпровізовані мітки	
6	радіобуї та радіостанції							